

M. 15095 : 1-2

(översättv. 2 sidor)

Danmark

uppt. år 1952

Svar i LILF 85 rör. hästhöft och hästslakt m.m.

s. 1-2.

Gorm Eskjær Jensen, veterinaro,
Faxe, Danlando.

La 23-an de marto 1952.

(Traduko de la danlingva respondo).

Pri ĉevalviando kaj buĉado de ĉevaloj.

1. En la pli nova ferepoko oni konas la ĉevalon kiel malsovaĝan beston, kaj la viando de ĉevaloj, porkoj kaj sovaĝaj bestoj jam de tiu tempo estis grava parto de la ĉiutaga nutraĵo. Ordinare oni manĝis la viandon nekuirita, parte ĵusbuĉitan, parte salitan aŭ fumitan. Oni rigardis la ĉevalon kiel la plej altrangan beston kaj oni speciale preferis ĝin kiel oferotan beston je la oferaj festoj, en kiuj ĉevalviando estis tre ŝatata mangaĵo.

La enkonduko de la kristanismo iom post iom kaŭzis profundan ŝanĝon tiurilate. Kiel antaŭe en Germanujo la eklezio tre kontraŭis la ĝuadon de nekuirita viando kaj stampis la ĉevalon kiel beston, kiun oni ne tuŝu post ĝia morto. La ĉevalo, la plej bona dombesto, fariĝis de tiu tempo je sia morto malpura, malbenita besto, kiun nur ekzekutistaj helpantoj kaj malhonestaj personoj kuragis tuŝi.

La eklezio venkis en tiu batalo tiel, ke eĉ hodiaŭ multaj homoj sentas hereditan abomenon pri ĉevalviando. En la katolika tempo de la mezepoko oni eĉ malpermesis la manĝon de ĉevalviando. Malobeo de tiu malpermeso kaŭzis punon je 3 markoj al la eklezio, kaj ĝi postulis publikan de la malobeulo. La malpermeson oni nuligis je la enkonduko de la reformacio en 1536, sed tiam la abomeno pri ĉevalaj viando kaj kadavro jam estis tiom enradikiginta, ke oni ofte lasis la mortintan ĉevalon tie, kie ĝi falis timante esti stampita malhonesto homo, se oni tuŝis ĝin. En 1794 oni trovis neceze doni dekreton, en kiu oni ordonis, ke ĉiu kamparano devas senhauĝigi sian mortintan ĉevalon kaj enterigi la kadavron. Malobeulon devis punapagi monon. Se servisto neis helpi en tiu laboro li estis punebla per malliberejo. La aŭtoritatuloj klopodis denove igi la homojn manĝi ĉevalviandon, ĉar pro bestoepidemia estis tro malmulte da bovoviando. (En la 1770-aj jaroj).

Dise en mia lando kelkfoje okazis, ke prefekto kaj pastro devis meti la manon sur mortinta ĉevalo, por tiamaniere demonstri, ke ne estis malhonesto okupi sin per tia laboro. Nur la 20-a de majo 1808 aperis reĝa resolucio, kiu ordonis starigon de ĉevalbuĉejo kun kontrolo de ĉiu buĉota ĉevalo. Eĉ hodiaŭ multaj homoj ne ŝatas ĉevalviandon, kaj tion versajne kaŭzas la nekonscia rememoro de la malnovaj tagoj. - - En 1949 oni buĉis 50724 ĉevalojn en Danlando.

2. Laŭ la supra dirita la buĉado de ĉevaloj nepre estis malhonesto ago, kiu kaŭzis, ke oni punis la farintulojn, kiujn oni rigardis ekzekutistaj helpantoj kaj malhonestaj personoj. Laŭ mia scio oni neniam buĉis kaj manĝis hundoj kaj katoj en mia lando escepte en la plej ekstrema okazo de bezono, ekzemple en longdaŭra sieĝo dum milito.

* konfeson

Gorm Eskjær Jensen, veterinaro,
Faxe, Danlando.

La 23-an de marto 1952.

2

3. Nue ekzekutista helpanto kuraĝis tuŝi mortintan ĉevalon. Li estis persono kun kiu oni prefere ne interrilatu. Oni ankaŭ nomas lin noktoviŝo. Speciala persono estis hundo-ekzekutista helpanto, kiu en certaj urboj havis la taskon kapti kaj mortigi vagantajn, senmastrajn hundojn, kiuj vivis per malpuraĵoj kaj putraĵoj, mordvundis brutaro kaj ĝenis la diservon per siaj bojadoj. Ĝis la mezo de la 19-a jarcento daŭrigis la ĉaso de la hundo-ekzekutista helpanto en Kobenhago.
4. La buĉmetodo estis origine brusto- aŭ kolopiko, eventuale post antaŭa bato sur la frunto. Nun oni uzas diversajn pafaparatojn al fruntopafado kaj poste brustopiko por eligi la sangon.

Gorm Eskjær Jensen.

1. Under den yngre järnåldern känner man till hästen som ett tamdjur, och köttet från hästar, svin och vilda djur var redan på den tiden en viktig del av den dagliga födan. Vanligtvis åt man köttet okokt, dels nyslaktat, dels saltat eller rökt. Man betraktade hästen som det mest framstående djuret, och man föredrog det alldeles särskilt som offerdjur vid offerfesterna, vid vilka hästköttet var en mycket omtyckt föda.

Införandet av kristendomen förde så småningom med sig en fullständig förändring härvidlag. Liksom tidigare i Tyskland motsatte sig kyrkan avnjutandet av okokt kött och stämplade hästen som ett djur, som man icke fick röra efter dess död. Hästen, det bästa husdjuret, blev alltifrån den tiden vid sin död ett smutsigt förbannat djur, som endast skarprättarens medhjälpare och ohederliga personer vågade röra.

Kyrkan segrade i den striden så pass kraftigt, att än i dag många människor känner en nedärvd avsky för hästkött. Under medeltidens katolska era förbjöd man t.o.m. förtärandet av hästkött. Olydnad mot detta förbud kunde kosta bötesstraff på 3 mark till kyrkan, och denna fordrade en offentlig be-kännelse av syndaren. Förbudet strök man vid införandet av reformationen år 1536, men då hade avskyn mot hästkött och hästkadaver blivit så inrotad, att man ofta lät den döde hästen ligga där den fallit i fruktan för att man skulle stämplas som en ohederlig människa, om man rörde den. År 1794 fann man nödvändigt att utfärda ett dekret, enligt vilket man påbjöd, att varje bonde måste flå sin döda häst och begrava kroppen. En olydig måste betala bötespengar. Om en tjänare nekade hjälpa till med ett sådant arbete, så straffades han med fängelse. Myndigheterna försökte att på nytt förmå människorna att äta hästkött, ty på grund av en djurepidemi fanns det alltför litet oäktt (på 1770-talet).

På olika ställen i mitt land har det någon gång hänt, att en landshövding eller en präst måst lägga sin hand på en död häst för att på så sätt ~~danmarksknarna~~ påvisa, att det inte är vanhedrande att sysselsätta sig med sådant arbete. Först den 20 maj 1808 kom det en kunglig resolution, som förordnade inrättandet av ett hästslakteri med kontroll av varje slaktad häst. Fortfarande den dag som är tycker många människor inte om hästkött, och det förorsakas säkerligen av det omedvetna minnet från gamla tider. År 1949 slaktade man 50.724 hästar i Danmark.

2. Enligt vad ovan sagts, var utan tvivel hästslakt en ohederlig handling, som gav upphov till, att man bestraffade gärningsmännen, som man betraktade som medhjälpare till skarprättarna och ohederliga personer. Såvitt jag vet har man aldrig slaktat och ätit hundra och katter i mitt land med undantag för det mest trängande behovstillfälle, t.ex. vid belägring under ett krig.

2.

3. Endast en medhjälpare till skarprättaren vågade röra en död häst. Det var en person, som man inte skulle ha några förbindelser med. Man kallade honom också "nattmannen". En särskild person var den som skulle taga livet av hundar, och som i vissa städer hade till uppgift att fånga och döda kringströvande, herrelösa hundar, som levde av smutsiga och ruttna saker, bet ihjäl boskapen och störde gudstjänsterna med sina skall. Ända till mitten av det 19-e århundradet fortsatte dessa hund-exekutörer sin jakt i Köpenhamn.
4. Slaktmetoden var ursprungligen bröst- eller hals-stick, eventuellt efter tidigare slag på pannan. Nu använder man olika skottlossningsapparater för pannan och därefter bröststick för att få ut blodet.